

Národní banka a prodej nebo výměna nemovitostí v Sudetech.

V prvním čísle nového ročníku České Advokacie, která byla vhodně reorganisována jako list stavovský, uveřejněna byla pod názvem: »Obor působnosti Národní banky Československé při prodeji nebo výměně nemovitostí v Sudetech« tato důležitá zpráva:

Národní banka Československá neprovádí ani nezprostředkuje prodej nebo výměnu nemovitostí v Sudetech, nýbrž pouze uděluje k prodeji nebo výměně nemovitostí povolení, které je prodávající povinen mít, když bydlí v Československu (Opatření stálého výboru čís. 287/38 Sb. z. a n. Žádost o povolení nutno podati prostřednictvím některé banky oprávněné k obchodu s devisami nebo právního zástupce na tiskopise »Nemovitosti a jiné hodnoty« a doložit návrhem nebo opisem smlouvy. Zmíněné povolení Národní banky Československé opravňuje pouze k prodeji nemovitostí a nevyplývá z něho zajištění výplaty peněz v Československé republice. Převedení peněz získaných prodejem lze ze sudetského území do Československa uskutečnit clearingem (přes zvláštní sudetoněmecký účet Národní banky Československé — Sonderkonto) a to v rozsahu, v jakém převod částky do Československa povolily německé devisové úřady. Dojde-li k prodeji nemovitostí, je záhodno, aby ohledně převodu tržové ceny do Československa byl zachován tento postup:

1. Prodávající si vymíní, že kupující sám nebo prostřednictvím některé německé banky nebo právního zástupce obstará povolení německých devisových úřadů k složení tržové ceny na zvláštní sudetoněmecký účet Národní banky Československé

u Německé sčítovací pokladny v Berlíně (Sonderkonto).

2. Prodávající si dále vymíní, že na základě tohoto povolení německých devisových úřadů kupující předá příslušnou částku v RM některé německé bance s příkazem, aby částku složila u Německé sčítovací pokladny v Berlíně na Sonderkonto Národní banky Československé ve prospěch prodávajícího.

3. O složení na Sonderkontě obdrží prodávající aviso od Národní banky Československé, která příjemce peněz (prodávajícího) vyzve, aby prokázal určité okolnosti, které mu Národní banka Československá předepíše.

4. Shledá-li Národní banka Československá, že podmínky pro výplatu jsou splněny a budou-li v clearingui k dispozici potřebné prostředky, provede výplatu.

Ohledně výplaty částek, které německé devisové úřady povolily složit na Sonderkonto, upozorňujeme na tuto zprávu Národní banky Československé v denním tisku ze dne 10. ledna 1939.

»Převody kapitálových pohledávek ze sudetského území do Československa. Národní banka Československá oznamuje, že bude propláceti pohledávky finančního rázu, vyjmenované ve čl. 6 Opatření Národní banky Československé ze dne 31. října 1938, č. 260 Sb. z. a n. (na př. vklady, výtěžky ze zcizení nemovitostí, dědictví a pod.) složené na zvláštní účet sudetoněmecký (Sonderkonto) za úřední kurs, t. č. 1 RM = 11.62 K, pokud celková pohledávka nepřesahuje K 250.000.—. Nad tuto výši budou platy převáděny po dohodě s Národní bankou Československou v každém jednotlivém případě zvlášť.«

Pokud tržová cena za nemovitost v připojeném území má být prodávajícímu tuzemci uhrazena z prostředků, které má kupující cizinec v tuzemsku, může se tak dít pouze na základě zvláštního povolení Národní banky Československé.

Z právní praxe.

Otázka žalobního petitu.

Rozhodnutím ze dne 11. února 1939, Rv II 2550/38, vyslovil nejvyšší soud důležité zásady, pro které pokládáme za nutné, na rozhodnutí, které dosud nebylo nikde uveřejněno, upozorniti.

Nejvyšší soud vyhověl jím dovo-

lání proti zamítavým rozsudkům obou nižších stolic, zrušil je a vrátil věc do I. stolice k novému projednání a rozhodnutí s tímto odůvodněním a s těmito pokyny:

Otázkou, zda žalobní prosba jest určitá do té míry, aby mohla být základem exekuce musí se soud zabývat také bez jakékoliv námitky se strany žalované z moci

úřední (Sb. n. s. čís. 12.032). Nejde tu jen o formální vadu, která by mohla být odstraněna snad postupem podle § 84 c. ř. s., nýbrž o vadu materiálně-právní (Sb. n. s. čís. 10.487), protože otázka určitosti žalobní prosby souvisí také s právním posouzením podle předpisů hmotného práva. Soud ovšem není oprávněn a ani povinen zaříditi opravu vadné žalobní prosby opatřením podle zmíněného již předpisu § 84 c. ř. s. a není také zásadně ani oprávněn, aby svému rozhodnutí položil za základ jinou žalobní prosbu, to jest žádání, jehož žalobce neučinil. Než právě proto, že jde o věc právního posouzení, musí soudce podle §§ 182, 496 č. 2 a 3 c. ř. s. učiniti otázku určitosti žalobního žádání předmětem ústního projednání, z něhož se nikterak nevykládá projevení věci po stránce právní. Nejde tu o nějaké poučování stran nebo manudukci, jak to zákon má na mysli v části pojednávající o řízení před okresními soudy, nýbrž o splnění předpisů směřujících k provedení zásady projednací, o materiální vedení sporu. Soudce musí případně své pochybnosti sdělit mezi stranami a dáti jim příležitost k tomu, aby nadhozené otázky jak po stránce skutkové, tak také právní projednaly a aby k nim zaujaly své stanovisko. To platí i tehdy, má-li soudce pochybnosti o správnosti žalobního žádání; neboť nesrovnávalo by se ani se zásadou projednací a z ní plynoucím příkazem k materiálnímu vedení sporu, ani se zásadou procesní ekonomie, kdyby soudce projednával spor ze všech možných hledisek skutkových a kdyby pak nakonec žalobu zamítl jen pro neurčitost žalobního žádání, aniž strany na své pochybnosti v tomto směru předtím upozornil a aniž jim dal možnost, aby se k jeho pochybnostem vyjádřily a aby případně závadu žalobní prosby prostě odstranily tím, že by ji upravily uspokojivým způsobem. Ani tu nesmí soud strany jaksi zaskočiti a zmařiti tak z čistě formálního důvodu, aby použito bylo toho, co po věcné stránce bylo pracně projednáno. V souzeném případě by tu ovšem pochybnosti, které vedly žalující stranu k úpravě žalobní prosby. Než otázka určitosti žalobního žádání, zvláště s oněch hledisek a, podle onoho názoru, který pak soud projevil v rozsudku, nebyla soudem samým ani nadhozena a tak zůstala neprojednána. Jiná věc by byla, kdyby byl býval soud tuto otázku uvedl na přetřes, kdyby své pochybnosti stranám sdělil, a kdyby byl býval žalobce přes to setrval na svém žalobním žádání, trvaje na jeho správnosti. V tom případě by soudce nebyl oprávněn nutiti ho k nějaké

úpravě žalobní prosby, nýbrž musel by pak o žalobcově prosbě rozhodnouti a to zcela bez zřetele k tomu, jaká právní hlediska při projednávání uvedl na přetřes.

Jeho právní názor se stranami sdělený by ho nijak nevázal a nebyl by překážkou proti tomu, aby přece o žalobní prosbě rozhodl věcně. Kdyby tak soudce při projednání postupoval, pak by nešlo o vadnost řízení podle § 503 č. 2 a §§ 182, 496 c. ř. s., když se stranám dostalo možnosti vyjádřiti se k žalobní prosbě. V souzeném případě se to však nestalo; naopak stanovisko, které zaujal procesní soud v usnesení o úpravě žaloby, mohl si žalobce spíše vykládati v ten smysl, že proti určitosti pozměněné žalobní prosby nemá soud žádných námitek.

Podle právních hledisek shora uvedených nebyla tedy věc náležitě projednána a to hned již v prvé stolici, kde by byl měl žalobce ještě možnost upravit žalobní prosbu se zřetelem k pochybnostem soudu, nadhozených až v rozsudku, a tak umožniti, aby procesní látka, v řízení před procesním soudem získaná nezůstala nezužitkována. Proti úpravě žalobní prosby nebylo by bývalo námitek s hlediska předpisu § 235 c. ř. s., protože by nešlo o změnu žaloby.

Zrušovací výrok jest proto odůvodněn předpisem §§ 510, 496 č. 2 c. ř. s. a na prvním soudě bude, aby podle stanoviska tuto naznačeného doplnil řízení a aby v něm poskytl stranám příležitost, aby se vyjádřily k otázkám uvedeným v rozsudku ve příčině žalobní prosby a aby žalobce mohl případně žalobní prosbu upravit. Když věc zatím náležitě probrána nebyla, nebylo zatím ani dovolacímu soudu možno zabývat se ostatními vývody dovolání.

Určovací žaloba k odvrácení promlčení.*)

Advokát Dr. Jaroslav Vrba, Praha, dal nám k dispozici tento případ:

Žalovaný byl dlužníkem žalobkyně. Když žalovaný se v roce 1934 ocitl ve vyrovnání, došlo mezi žalobkyní a manželkou žalovaného ke smlouvě, dle níž manželka žalova-

*) O žalobách tohoto druhu všeobecně viz Pužman »Žaloby a žalobní petity«, str. 391—396.